

Bydlení ve stodole: Ruiny i stodoly pro všechny

Soužití generací a změny venkovské zástavby v důsledku proměny životního stylu

Ing. arch. Pavel Fuchs

školitelka doc. PhDr. Jana Tichá, Ph.D.

Ústav teorie a dějin architektury

Cíle výzkumu a stav dané problematiky v mezinárodním kontextu

Rozpor základních předpokladů:

1. Na venkově se nachází řada nevyhovujících obytných domů a hospodářských budov (stodoly), které nemohou plnit svůj účel.
2. Preferujeme jejich zachování (jako složky krajinného rázu, historického dědictví)

Jak reaguje a jak může reagovat architektura?

Jak k problému přistupují architekti, uživatelé, komunita, město, architekti?

Jaký je (virtuální) obraz realizací v médiích? Jak ovlivňuje popis realizací idealizovaná představa venkova?

Inspirace: výzkum industriálního dědictví

Reakce: přístup státu (nastavení dotační politiky, legislativa)

Výzkum vesnické architektury se soustředí na **původní hmotu (lidovou architekturu)**, inspiraci musíme hledat i **v dalších oborech zabývajících se člověkem a venkovem** (etnologie/sociální antropologie)

Cílem výzkumu není: manuál, jak stavět ve stodole

Cílem je analyzovat výzvy a potíže.

Original Article

Journal of
**MATERIAL
CULTURE**

Journal of Material Culture

1-22

© The Author(s) 2022

Article reuse guidelines:
sagepub.com/journals-permissions
DOI: 10.1177/13591835221123953
journals.sagepub.com/home/mcu

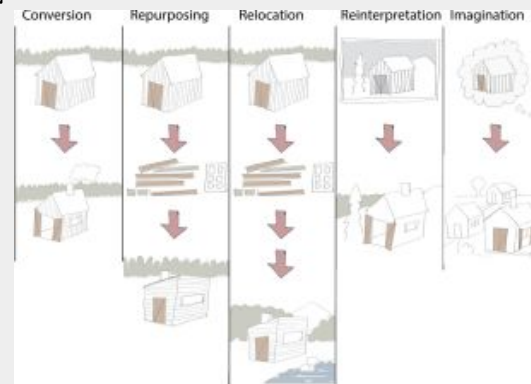
Learning from the secondary: Rethinking architectural conservation through 'barn architecture'

Iida Kalakoski
Tampere University, Finland

Sigrun Thorgrimsdottir
Department of Conservation, University of Gothenburg, Gothenburg
and Mariestad, Sweden

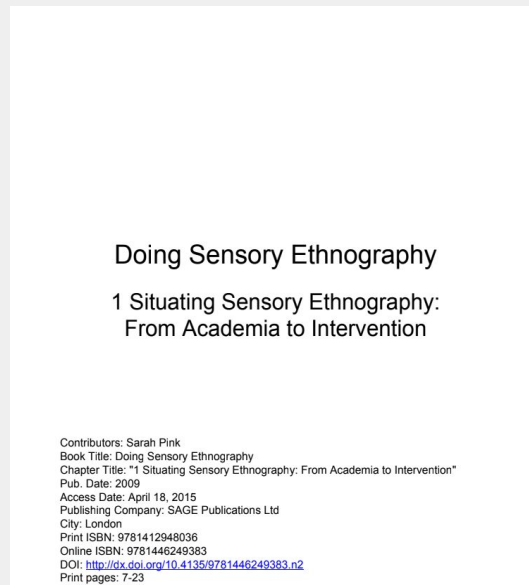
Abstract

This article explores material culture and peoples' engagement with built environments from the perspective of vernacular architecture, adaptive reuse and more specifically barn-inspired architecture. Departing from actual cases of conversions that involve material reuse and initiate a correspondence between various more-than-human actors and temporal dimensions, we join the debate around sustainable architecture. We understand sustainability rather as transmission than as arresting change, and we have taken into consideration a broad scope of heritage, including masses of unlisted and abandoned buildings. Adaptive reuse and other comparable forms of using and caring for the outworn existing building stock are practices intended to prolong the lifespan of material resources through reinterpretation. Through barn architecture, we suggest alternative approaches and concepts, such as mending and care, to both fields of architecture and architectural conservation.

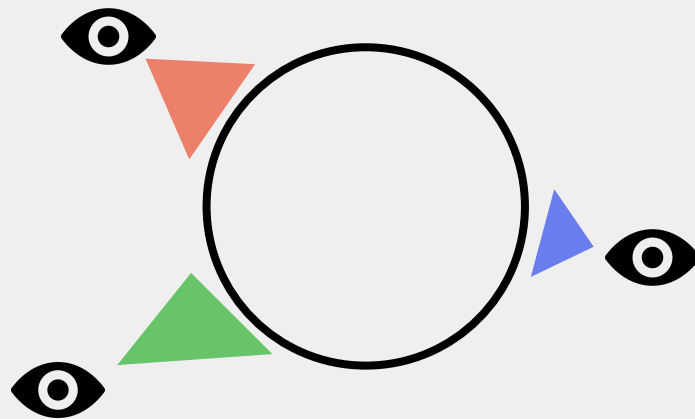
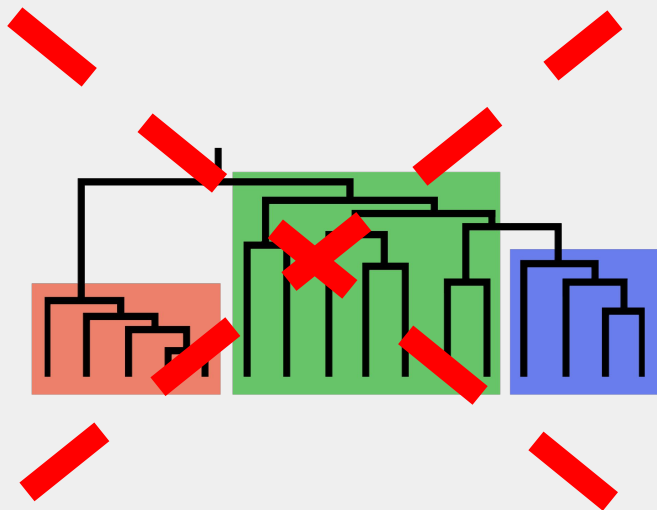
Metodologie

- **Nutnost použití kvalitativních metod:**
návštěva realizací, rozhovory s tvůrci, uživateli
- Do analýzy vstupuje **osobní názor a prožitek** realizátora výzkumu -> správné postupy dle věd, které již na zkoumání aktuálních tendencí na venkově pracují
- Práce s historickými zdroji, archiváliemi
- **Analýza mediálního obrazu realizací**
-částečně kvantitativní (spolupráce s rešeršisty NTK)
- Zpracování **case studies** podpořeno grantem SGS
-spolupráce Matyáš Gál, Martin Kolovský, Jana Tichá a Martin Čtverák

Metodologie

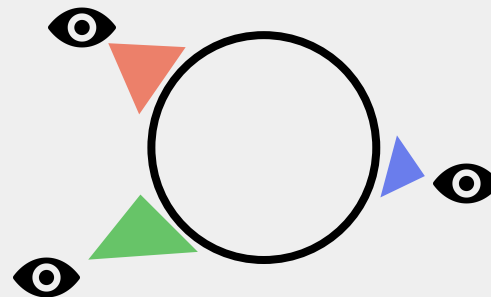
- Regionální dělení nefunguje
- Upřednostňujeme analýzu problému z řady úhlů.
- Cílem není přísné taxonomické dělení

Metodologie - řešené kapitoly

Jana Tichá: Prostor a místo Architektonická tvorba na území České republiky 1989 - 2014

Soubor kapitol na dílčí témata (výzvy a potíže), ne tvrdá taxonomie:

- Domy v ruině: Práce s fragmentem
- Stodoly pro všechny: Konverze či inspirace zemědělskou usedlostí pro vesnický komunitní život
- Metodiky, vliv státu (CHKO, NPÚ), legislativa
- Světnice jako sklad
- Urbanismus (odsun života od ulice, dělení)
- Stodola svépomocí
- Ekologie x technika
- Venkov uprostřed metropole
- Vestavby a závislost konstrukce
- Imaginární stodola

Konference, publikace

Památková věda: Interdisciplinarita, internacionalita a infrastruktury, Univerzitní centrum Telč MUNI, 7.11.2022:
obecný příspěvek: *Bydlení ve stodole? rozhovory s tvůrci*

International colloquium As Found 2023 Antwerp/Hasselt, 5.-7.09.2023:
příspěvek, panelová diskuze, sborník: *Life in the ruins of barns*, společně s M. Gálem

Konference Architektura v perspektivě 2023, Ostrava, 25.-26.10.2023:
článek, příspěvek: Život v ruinách starých stodol,
společně s M. Gálem a J. Tichou

12th Annual Conference on Architecture and Urbanism 2023,
Brno, 9.11.2023: článek, příspěvek:
Barn for everyone: Rural community life in barn-inspired houses

Case studies:
spolupráce s Earch, Piranesi

Popularizační přednášky: Univerzita třetího věku FA ČVUT

První výsledky - Článek: Život v ruinách starých stodol

- Zachování a doplnění stávající konstrukce
- Zapojení do nové stavby
- Vývoj v čase
- Idealizace
- Scénografie

- Otočení dispozice
- Nové vstupy
- Památková péče
- Udržitelnost
- Energetická náročnost
- Ornament jako spojení starého a nového

První výsledky - Článek: Stodoly pro všechny: Konverze či inspirace zemědělskou usedlostí pro vesnický komunitní život

- Nevýrazný urbanismus
 - Chybějící znaky veřejné budovy
 - Využití znaků stodoly
 - Obtěžování sousedů
-
- Proměna míst pro komunitní život na vesnici

Prameny a použité zdroje - Článek: Život v ruinách starých stodol

- [1] Koolhaas, Rem (ed.). 2020: Countryside: A Report. Cologne: Taschen, 2020.
- [2] Council of Europe. Landscape mosaics: Thoughts and proposals for the implementation of the Council of Europe Landscape Convention. Edited by Maguelonne Déjeant-Pons. Strasbourg: Council of Europe Publishing, 2022.
- [3] Váilka, Miroslav. Sociokulturní proměny vesnice: moravský venkov na prahu třetího tisíciletí. Brno: Masarykova univerzita, 2011.
- [4] Vařeka, Josef; Frolec, Václav. Lidová architektura: encyklopedie. 2., přeprac. vyd. Praha: Grada, 2007.
- [5] Pešta, Jan. Rekonstrukce roubených staveb. 2., upravené a rozšířené vydání. vyd. Praha: Grada, 2020.
- [6] Tichá, Jana. Prostor a místo: architektonická tvorba na území České republiky 1989-2014. Praha: Zlatý řez, 2015.
- [7] Výzkumné centrum průmyslového dědictví (VPCD), FA ČVUT. Industriální topografie: Závěrečná zpráva projektu Ministerstva kultury České republiky v Programu aplikovaného výzkumu a vývoje národní a kulturní identity (NAKI). Praha, 2014.
- [8] Edensor, Tim. Walking Through Ruins. In Ways of Walking, 123-141. Routledge, 2008.
- [9] Leifeste, Amalia; Stiefel, Barry L. Sustainable Heritage: Merging Environmental Conservation and Historic Preservation. Routledge, 2018.
- [10] Koolhaas, Rem. Preservation is overtaking us. New York: GSAPP Books, 2014.
- [11] Asquith, Lindsay; Vellinga, Marcel. Vernacular Architecture in the 21st Century: Theory, Education and Practice. Taylor & Francis, 2005.
- [12] Ashworth, Gregory. Preservation, Conservation and Heritage: Approaches to the Past in the Present through the Built Environment. Asian Anthropology, 10:1, 1-18.
- [13] Kalakoski, Iida; Thorgrimsdottir, Sigrun. Learning from the secondary: Rethinking architectural conservation through 'barn architecture.' Journal of Material Culture, 2022.
- [14] Pink, Sarah. Doing Sensory Ethnography. London: Sage, 2009.
- [15] English Heritage. The Conversion of Traditional Farm Buildings: A guide to good practice. 2006
- [16] CHKO Železné Hory. Zásady pro úpravu starých budov a pro výstavbu nových budov v CHKO Železné hory. Dostupné on-line: <https://zeleznehory.nature.cz/krajiny-raz-a-vystavba>
- [17] Klimeš, Pavel; Louda, Jiří; Mejzrová, Jana. Typická architektura Krkonoš a Jizerských hor. Vrchlabí: Správa KRNP, 2019.
- [18] Durrani, Mariam. Through the threaded needle : A multi-sited ethnography on the sociomateriality of garment mending practices. Aalto University, Department of Design, 2019.
- [19] Mencl, Václav. Lidová architektura v Československu. Praha: Academia, 1980.
- [20] Mathur, Vivek; Farouq, Mahmoud; Labaran, Yahaya Hassan. The carbon footprint of construction industry: A review of direct and indirect emission. Journal of Sustainable Construction Materials and Technologies. 6. 101-115, 2021.
- [21] Kalakoski, Iida; Huuhka, Satu. Spolia revisited and extended: The potential for contemporary architecture. Journal of Material Culture. 23, (2017).
- [22] Jørgensen, Finn Arne. Why Look at Cabin Porn?. Public Culture, 2015
- [23] Beránek, Matěj. Dokonalá souhra. Týdeník Echo, 16. 12. 2021.

www.bydlenivestodole.cz/konference

Konference Architektura venkova
Aktuální témata 1.12.2023

Studenti a učitelé FA ČVUT pořádají

KONFERENCE ARCHITEKTURA VENKOVA

AKTUÁLNÍ TÉMATA

1. PROSINCE 2023

FA ČVUT

Zkoumání architektury venkova se dlouho soustředilo hlavně na poznávání tradičního stavitelství. Život na vesnici se ale stále dynamicky proměňuje a je nutná spolupráce s dalšími obory jako etnologie, které jsou při popisování aktuálních tendencí mnohdy napřed.

Jak zachránit fragmenty lidové architektury a přizpůsobit je dnešnímu životnímu stylu? Může být život na vesnici ekologicky udržitelný, nebo je sepětí s přírodou pouze klam? Jak zacházet s venkovem, který už dávno pohltila metropole?

Přijímáme proto nejen příspěvky z oborů architektura či urbanismus, ale místo na konferenci mají i další obory zabývající se proměnou prostředí venkova.

Konference se uskuteční v pátek 1.12.2023 v prostorách Fakulty architektury ČVUT v Dejvicích. (Thákurova 9, 160 00 Praha 6)
Je možná osobní i on-line účast. Z akce vznikne sborník.

www.bydlenivestodole.cz/konference

Kontaktní osoba, přihlášky a další informace:

Ing. arch. Pavel Fuchs 605 990 836

fuchspa4@fa.cvut.cz